

OPPILASHUOLTOTYÖ SUJUVAKSI

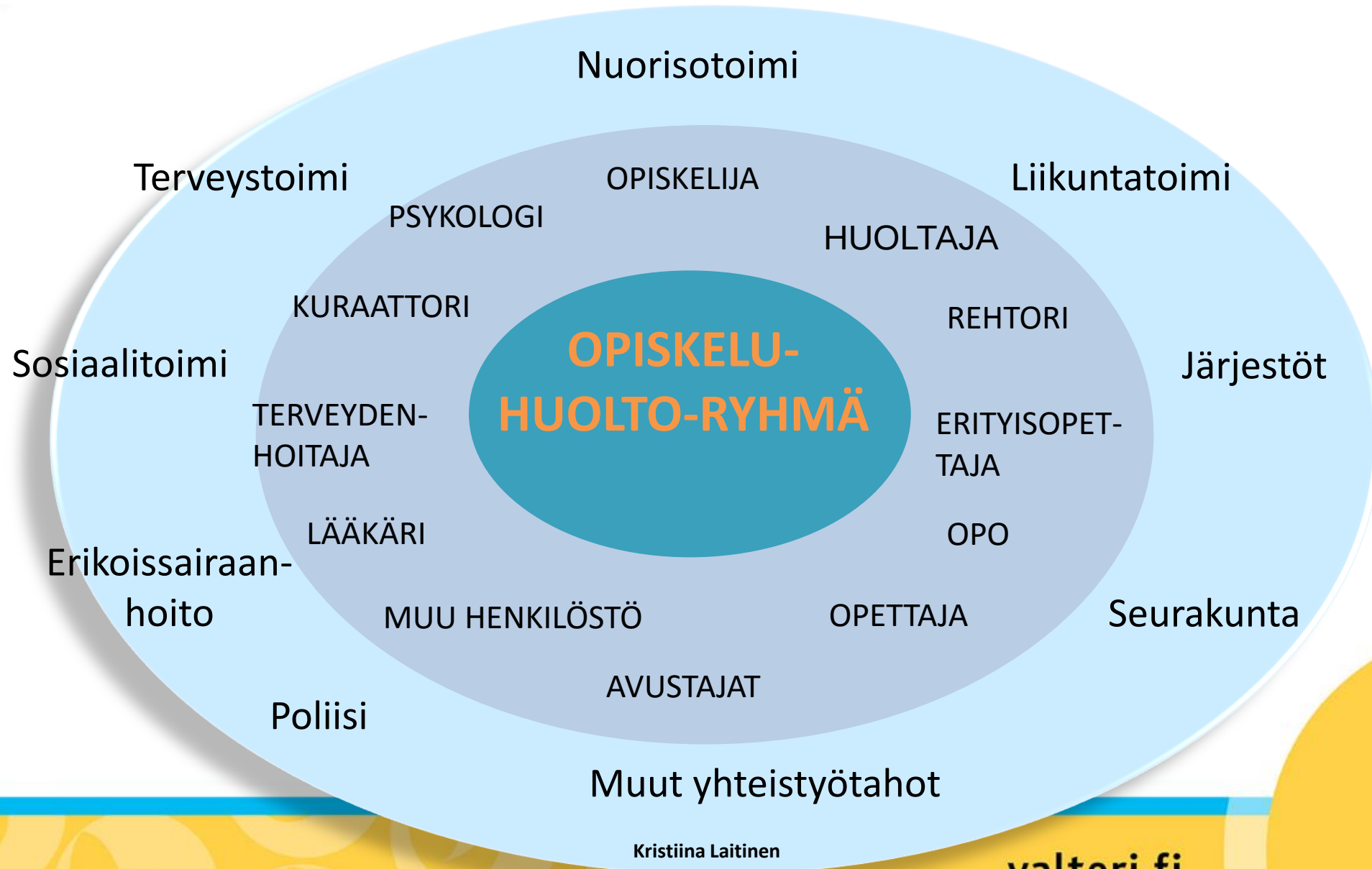
SIMO 27.4.2017

- Sirpa Oja
- sirpa.oja@valteri.fi
- www.valteri.fi

Kehittämispäivän sisältöjä

- **Yhteisöllinen oppilashuolto**
 - Kuntataso
 - Koulutaso
- **Oppilas –case –taso**
- **Rajankäyntiä kolmiportaisen tuen ja oppilashuollon käytänteissä**
- **Oppilashuoltokertomus ja salassa pidettävien tietojen luovutus**
- **Kohti dialogista työtettä vaativissakin tilanteissa**

Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimijoita

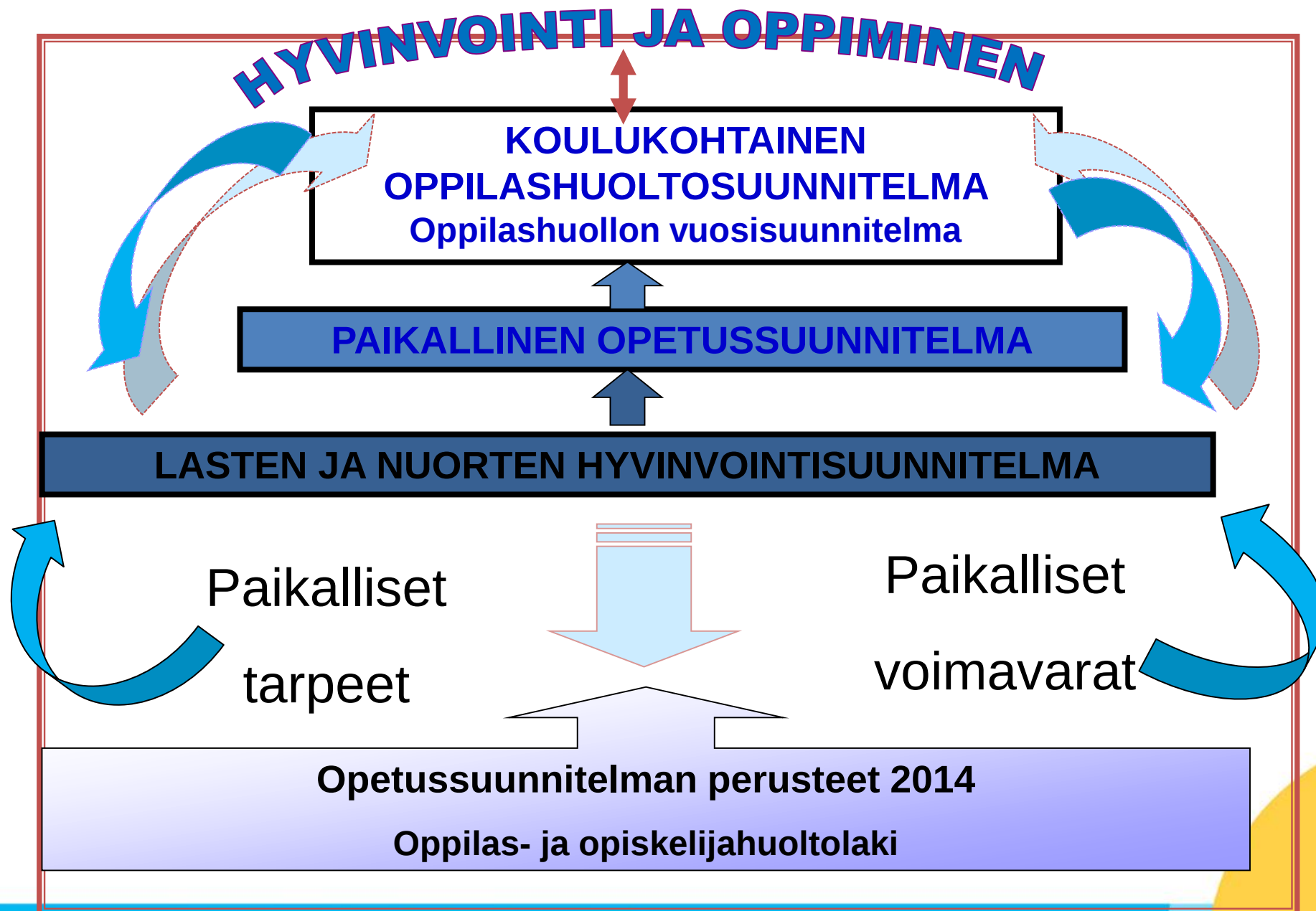

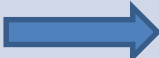
OPS:n perusteet

- Opiskelijahuolto entistä tärkeämpi osa koulun/oppilaitoksen perustoimintaa
- OH liittyy läheisesti oppilaitoksen kasvatus- ja opetustehtävään -> **kuuluu kaikille** oppilaitosyhteisössä toimiville ja opiskeluhuoltopalveluista vastaaville
- Ohtyössä otetaan huomioon lapsen/oppilaan/opiskelijan **edun ensisijaisuus**
- **Monialainen yhteistyö kaikilla tasoilla tärkeää** (esim. OHR:ssä)
- Ohtyötä ohjaavat **avoimuus, luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen opiskelijaan ja huoltajaan ja heidän osallisuutensa tukeminen**
- **Opiskelijan ja huoltajan osallisuuden ja kuulluksi tulemisen järjestäminen koj/opj:n vastuulla**

Kuntatason ohjausryhmä ja opiskeluhuoltosuunnitelma

Kuntatason opetussuunnitelma

Opiskeluhuollon taso	Opiskeluhuoltosuunnitelma	Työryhmä	Kertomukset ja rekisterit
Opetus- senjärjes- täjä/ kunta	LsL 147/2007 12§ Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tulee sisältää opiskeluhuolto-suunnitelma , josta selviää ops:n mukaisen oppilashuollon järjestäminen (voi olla kuntien yhteinen)	Monialainen opiskelu/oppilashuollon ohjausryhmä (voi olla kuntien yhteinen tai tehtävät voidaan nimetä jonkin muun soveltuvan ryhmän tehtäviksi)	Oppilashuollon rekisteri (muodostuu yksittäisiä oppilaita koskevista oppilashuoltokertomuksista)
Koulu/esi- opetus(yk- sikkö)	Oppilashuolto-suunnitelma (voi olla koulujen yhteinen)	Monialainen oppilashuoltoryhmä	
Opiskelija/ Oppilas		Monialainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä (myös tietylle oppilasryhmälle) 	• Yksilökohtainen oppilashuoltokertomus (ophlöstö) • asiakaskertomus (->kuraattorin asiakasrekisteri) • potilaskertomus tai muu potilasasiakirja (th + lääkäri + psykologi -> potilasrekisteri)

- Asettaa esiopetusyksikköjen, koulujen ja oppilaitosten OHR-ryhmät ja nimeää johtajat
- Päättää koulutason OHR:ien kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista
- Tehtävät: yleinen suunnittelu, kehittäminen, ohjaus ja arviointi
 - *Meri-Lapin OPS: Koulut arvioivat oppilashuoltotyön tavoitteiden saavuttamista vuosittain. Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä arvioi lukuvuoden aikana omaa toimintaansa ja tekee tarvittavat korjaukset. Arviointia tehdään sekä muilta toimijoilta saadun palautteen että oman toiminnan perusteella. Arvioinnin yhteydessä määritellään toteutuminen sekä monialaisen yhteistyön toimivuus, tarkoituksenmukaisuus ja vaikuttavuus. Meri-Lapin seudullisen oppilashuoltotyön toteutumista tulee seurata vuosittain.*
- Voi konsultoida asiantuntijoita

- Kuraattori- ja psykologipalvelujen saatavuus
 - Vastaavan kuraattorin palvelujen saatavuus?
- Kuraattoreiden ja psykologien työpanoksen jakaantuminen yhteisölliseen, yksilölliseen sekä yhteistyöhön oh-työssä
- Oppilashuoltotyön tarvearviointi
- Ohjeet esiopetusyksiköille, kouluille ja oppilaitoksille ops:ia ja oppilas-/opiskelijahuoltosuunnitelmaa varten
- OHR-ryhmien johtajien nimeäminen
- **Oppilashuoltorekisterin** perustaminen, vastuuhenkilön nimeäminen ja ohjeistaminen

Meri-Lapin OPS

- *Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut*
 - *Kaikkien Meri-Lapin kuntien koulu- ja tai kuntakohtaisissa oppilashuoltosuunnitelmissa tulee olla määriteltyinä kouluterveydenhoitajan, koulukuraattorin ja psykologin palveluiden kokonaistarve ja määrä.*

Muodostuu **kahdesta** eri suunnitelmasta, jotka valmistellaan monialaisessa yhteistyössä

Muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon ops:ssa

- **1) Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma**, johon kirjataan oppilashuoltoa koskeva osuus
 - Voimassa valtuustokauden 4v
- **2) Opetussuunnitelman oppilashuoltoa kuvaava osa** (OPH:n määräys) 1.8.2014

Opj 1) Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa tulee kuvata:

- 1) keskeiset opiskeluhuoltoa koskevat tavoitteet ja paikallisen toteuttamistavan keskeiset periaatteet
- 2) arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista opiskeluhuoltopalveluista ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta
 - Vertailu nykyiseen normeihin?
- 3) toimet, joilla vahvistetaan yhteisöllistä opiskeluhuoltoa ja varhaista tukea
- 4) tiedot suunnitelman toteuttamisesta, seurannasta ja opiskeluhuollon laadunarvioinnista

R1 Kuntatason OH-työn pohdintaa

- Mitä **toivomuksia, kehittämis ehdotuksia, palautetta** teillä on kuntatason ohjausryhmälle?
- Miten koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma ja sen vuosittainen arviointi toimii ohjausryhmän ja koulutason tiedonsaannin työkaluna?

Koulutaso

Yhteisöllinen oppilashuolto

Oppilashuoltosuunnitelma

Oppilashuoltoryhmä

Toimintakulttuurin muutos

Yhteisöllisyys yhteisenä tehtävänä

- Yhteisöllistä opiskeluhuoltoa toteuttavat kaikki opiskeluhuollon toimijat
- **Kaikkien oppilaitoksessa opiskelijoiden kanssa työskentelevien sekä opiskeluhuoltopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä**
 - **Opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä**
 - **Kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä.**
- Yhteisöllinen työ sisältyy psykologien, kuraattoreiden ja koulu/opiskeluterveydenhuollon tehtäviin
- Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista.

Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma

Perusopetus OPS 2014

1. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut
2. Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat
 - A. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
 - B. Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa
3. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen
4. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa
5. Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Painopiste yhteisölliseen toimintatapaan

OPS:n mukainen oppilashuolto

Yhteisöllinen ja yksilöllinen hyvinvointi

- Yhteisön ja oppimisympäristön terveellisyys, hyvinvointi ja turvallisuus
- Oppimisen tukeminen
- Oppimisen esteiden ehkäiseminen, tunnistaminen ja lieventäminen
- Mielenterveyden edistäminen
- Syrjäytymisen ehkäisy

Yhteisöllinen oppilashuolto

Toimintakulttuuri ja toimet, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään

- Opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia ja terveyttä
- Sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä
- Opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä

Yhteisöllinen opiskeluhoolto koulussa

Perusopetus: OPS 2014 ja 2016

Yhteisöllisen opiskeluhoollon rakenteet

- Opiskeluhooltosuunnitelma
- Opiskeluhooltoryhmä
- Turvallisuus

Opetus

- Oppiaineet
- Laaja-alainen osaaminen
- Oppimiskäsitys, -ympäristöt ja työtavat

Toimintakulttuuri ja arvoperusta

- Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Yhteisölliset toimintatavat

- KiVa Koulu, Askeleittain, Friends, jne.
- Vertaistoiminta kuten tuki- ja kummioppilastoiminta, tutortoiminta

Osallisuus ja yhteistyö

- Lasten ja nuorten osallisuus ja kuuleminen
- Yhteistyö huoltajien kanssa
- Oppilashuollon palvelut ja muut yhteistyökumppanit

- Ryhmä ei käsittele yksittäisiä opiskelijoita koskevia asioita siten, että opiskelija on identifioitavissa
 - Yksittäistä opiskelijaa koskevat asiat monialaisessa asiantuntijaryhmässä tai opiskeluhuollon palvelujen asiantuntijan kanssa (suostumus)
- Kirjaaminen on hyvää hallintoa ja oikeusturvaa
- Yhteisöllinen työ kuten opiskeluhuoltoryhmän työskentely edellyttää onnistuakseen riittävää resursointia!

Opiskeluhuoltoryhmän tehtäviä 1/4

- Opiskelijan ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen
- Esi- ja perusopetuksen oppilaat
 - Työn kohteena ryhmä, luokka, yhteisö, oppimis-/ opiskeluympäristö yhteisönä
- Yhteisöllisen ja ennalta ehkäisevän opiskeluhoitotyön suunnittelu, kehittäminen, ohjaaminen ja toteuttaminen koulussa ja oppilaitoksessa
 - Yhteisöllisen ja ennaltaehkäisevän työn rakenteiden ja toimintatapojen luominen
 - Eri toimijoiden, ryhmien, tiimien, jne. toteuttaman yhteisöllisen työn koordinointi
 - > johtaja, kokoonpano, ym. raamit

Opiskeluhuoltoryhmän tehtäviä 2/4

- Opiskeluhuoltoa koskevan tiedon kokoaminen eri lähteistä
 - Kouluterveyskysely, Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen -kysely, KiVa Koulu –tilannekartoitus, asiakaspalvelukartoitukset, jne.
 - Koulu/opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastukset
 - Laajojen terveystarkastusten yhteenvedot
 - **Opiskelijoilta, huoltajilta, opetus- ja opiskeluhoitohenkilöstöltä sekä opiskeluhoollon yhteistyökumppaneilta saatava tieto**

Opiskeluhooltoryhmän tehtäviä 3/4

- Opiskeluhooltosuunnitelman valmistelu ja työnjako
 - Muiden opiskeluhooltoon koskevien suunnitelmien valmistelu (oh lukuvuosisuunnitelma jne.) ja eri suunnitelmien päivittäminen
 - Yhteiset toimintamallit erilaisissa oppimisympäristöissä toimimiseen
 - Oppilaskuljetukset, tietoturvallisuus, jne
- Opiskelijoiden osallisuudesta huolehtiminen
 - Opiskelijoiden edustaja(t) opiskeluhooltoryhmän peruskokoonpanossa
 - Oppilaskunnan, tukioppilaiden jne. kuuleminen hyvinvointityössä
 - Mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman, siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun
 - Oppilaskuntaa kuullaan ennen näiden suunnitelmien ja määräysten vahvistamista

Opiskeluhooltoryhmän tehtäviä 4/4

- Huoltajien kanssa tehtävän opiskeluhuollon yhteistyön kehittäminen ja seuranta
- Yhteistyön koordinointi koulun ja oppilaitoksen ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa
 - Sosiaali- ja terveystoimi, nuorisotoimi, liikuntatoimi, poliisi, järjestöt, seurakunta, jne.
- Opiskeluhooltoryhmän omien toimintatapojen suunnittelu, kehittäminen ja arviointi
- Opiskeluhuollosta tiedottaminen
 - Myös yhteisöllisestä yksilökohtaisen rinnalla
- Yhteisöllisen opiskeluhooltotyön seuranta ja arviointi

Muutoksen keskiössä OHR

- Uudet tehtävät -> joko uusi toimintakulttuuri on muokkaantunut?
- Oppimisen tuki erikseen! -> OPPIMISEN TUEN RYHMÄ?
- Kokoonpano, johtaja?
- Kokoontumistiheys ja aikataulu
- Kirjaaminen. Ei määräyksiä -> muistio?
 - Oppilaitoksen ORH:ssä Ei enää käsitellä opiskelijakohtaisia asioita
 - Ei enää koko ryhmän opiskelijoiden läpikäyntiä
 - Ei enää opettajalle työnohjauksellisenä tukena?
 - Tarvearviot, yhteenvedot, seuranta, arviointi, omavalvonta
 - Keskittyy koulutason ennaltaehkäisevään oh-työhön
 - Hyvinvointi, terveellisyys, turvallisuus, yhteistyö
 - Suunnitelmat, raportit
- OHR:n navigoinnit eli useamman OHR:n yhteiset kehittämistilaisuudet
- OH -seminaarit

R2 Koulutason oppilashuoltoryhmän toiminnan kehittämiskohteiden nimeäminen

Nimetkää koulutason hyvinvointiryhmän toiminnan kehittämistarpeita. Esim.

- Arvioikaa OPS:iin ja Opiskeluhoitosuunnitelmaan kirjattuja asioita yleisesti: miten ne toimivat tällä hetkellä?
 - Koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman **laadinta ja painopisteiden nimeäminen ja toteutumisen arviointi**
 - Miten koulussamme **kootaan arviointitietoa** oppilaiden hyvinvoinnista?
 - Miten oppilaat ja huoltajat **osallistetaan** oh-työn kehittämiseen?
 - Miten **tiedotamme** oh-toiminnasta?
 - Miten **koti-koulu –yhteistyötä** tulee kehittää?
 - Mitä **yhteisöllisen ennaltaehkäisevän oppilashuoltotyön keinoja** meillä jo on?
 - Mitä **uusia työmuotoja** voisimme kehittää?
 - Miten huolehditaan opettajien **konsultaatiotarpeesta**?
 - Yhteistyö muiden tahojen kanssa eri tilanteissa?
 - Muuta?
-
- **OHR:n TOIMINTAMALLI?**

Oppilas –case-tason oppilashuolto

**Yksilökohtainen
monialainen
asiantuntijaryhmä**

Simon oppilas- ja opiskelijahuoltotyön toimintakaavio

Oppilaan ja huoltajan osallisuus oppilashuollossa

Vahvistetaan oppilaan ja huoltajan osallisuutta 1 oh-työn kohteesta aktiiviseksi toimijaksi

- mukaan oppilashuollon toteutuksen suunnitteluun. (esim ops-työ, laatutyö, yhteisöllinen oh-työ)
- oh-palveluista tulee tiedottaa oppilaille ja huoltajille
- oppilasta ja huoltajia tulee ohjata hakemaan tarvitsemiaan oppilashuoltopalveluja
- oh-palvelut tulee olla helposti ja määrääjassa saatavilla
- oppilashuoltoa toteutetaan oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa yhdessä ottaen huomioon oppilaan ikä, kehitystaso ja muut henkilökohtaiset edellytykset
- oppilaan toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon
- oppilas/huoltaja voi esittää toivomuksensa palaveriin osallistuvista asiantuntijoista (veto -, muttei määräämisoikeus)
- oppilas voi painavasta syystä kieltää huoltajaa osallistumasta oh-asiansa käsittelyyn

Vahvistetaan oppilaan ja huoltajan osallisuutta 2

- huoltajaa voidaan kieltää osallistumasta oppilaan oh-asian käsittelyyn ja/tai olla luovuttamatta hänelle ao. tietoja mikäli se on lapsen edun vastaista. Arvion tekee sosiaali- tai terveystieteiden viranomainen
- huoltaja ei voi kieltää oppilasta saamasta oh-palveluja
- oppilaan/huoltajan YKSILÖIDYT KIRJALLISET suostumukset AINA yksilökohtaisessa oppilashuollossa
 - tarvittavat oh:n yhteistyötahot
 - oppilaan läheisiä
- oppilaalle/vanhemmalle tieto oh-viranomaiseen yhteydenotosta
- ope tai rehtori ilmoittaa koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta huoltajille
- esiopetuksessa suostumukset huoltajalta

Pohdintatehtävä

- Arvioikaa miten oppilaan ja huoltajan osallisuus oppilashuollossa toteutuu tällä hetkellä?
- Nimetkää kehittämiskohteet ja pohtikaa keinoja osallisuuden vahvistamiselle

Yksilökohtainen oppilashuolto

- Tarkoitetaan oppilaalle annettavia neuvolan/kouluterveydenhuollon, psykologin ja kuraattorin palveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa
- Tehtävänä **selvittää tarpeet ja ohjata palveluihin**
- Perustuu aina oppilaan tai huoltajan **kirjalliseen suostumukseen**
 - oltava jo asian käsittelyä varten
 - **SIMO: Kirjallinen suostumus**
- Oppilaan, huoltajan tai opettajan aloitteesta
- Tavoitteena seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista.
- **Varhainen tuen turvaaminen ja ongelmien ennaltaehkäisy, tehokkaiden tukitoimien järjestäminen**

Monialainen asiantuntijaryhmä

- Perustana opettajan yksilökohtainen koti-koulu –yhteistyö
- Lasta, nuorta ja tarvittaessa koko perhettä tukeva yhteistyöryhmä
- Asiantuntijaryhmä on luonteeltaan osallistava, keskusteleva ja supportiivinen
- Opiskelija (ikätasoon mukaisesti) ja huoltaja osallistuvat ryhmään pääsääntöisesti
- Kootaan tapauskohtaisesti
- Käsittelee yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän tuen tarvetta ja opiskeluhuollon järjestämiseen liittyvää asiaa

Yksilökohtainen monialainen asiantuntijaryhmä

- Asian vireilletulo: OPS: Koollekutsuja se opetushenkilöstön tai oh-henkilöstön edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu
- Koollekutsumiskäytännöt -> monialaisuus tapauskohtainen harkinta ja käsiteltävä asia
- Asiantuntijoiden nimeäminen, muiden yhteistyötahojen tai opiskelijoiden läheisten osallistuminen ryhmään edellyttää AINA opiskelijan tai huoltajan YKSILÖITYÄ KIRJALLISTA SUOSTUMUSTA

Yksilökohtainen asiantuntijaryhmä

- Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön
- Oppilashuoltokertomuksen laatijan nimeäminen
- Lomake tai muu pohja?
- Oppilashuoltokertomuksen tallettaminen rekisteriin
- Tietojen saaminen ja jakaminen
- Salassa pidettävät tiedot

Laki- ja ops –uudistus tuo muutoksia toimintakulttuuriin ja käytänteisiin

- Yksilökohtaisen opiskeluhuoltoasian käsittely kirjataan OPISKELIJAKohtaiseen oppilashuoltokertomukseen
- Opiskelijahuoltokertomuksista muodostuu OPPILASHUOLLON REKISTERI
- Eri ammattiryhmien omat rekisterit
- Opetuksen järjestämistä koskeva tieto esim. opiskelijarekisteriin ja Wilmaan/vastaavaan
- **Opetustoimen henkilöiden rooli** ja tehtävissä entiseen verrattuna muutoksia
- Eri ammattiryhmien **keskinäinen konsultaatio** tärkeä työmuoto

Psykologi- ja kuraattoripalvelujen määrääjat 1/7 -sääntö

- Psykologin tai kuraattorin arvion perusteella opiskelijalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi.
- Tarvittaessa opiskelija on ohjattava saamaan muita opiskeluhuollon palveluja sekä muuta erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia ja nuoria tukevaa toimintaa.

Psykologi- ja kuraattoripalvelujen määrääajat 1/7 -sääntö

Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti psykologin **tai** kuraattorin kanssa

- viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä pyynnön saapumisesta
- Kiireellisissä tapauksissa samana tai seuraavana päivänä
- Kiireellisyysarvion tekee psykologi tai kuraattori
- Mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä myös opiskelijan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella

Ei silloin, jos

- Kyseessä on yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai
- Keskustelun järjestäminen on ilmeisen tarpeetonta.

Yhteydenotto psykologi- ja kuraattoripalveluihin

Oppilaitoksen ja opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva, joka arvioi opiskelijan olevan tuen tarpeessa on velvollinen

- Ottamaan viipymättä yhteyttä psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa
- Antamaan tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot
- Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, antamaan opiskelijalle tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä edellä todetussa määräajassa

Opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on annettava tieto yhteydenotosta, jollei muualla toisin säädetä.

- ”Pedagoginen asiantuntemus ja opettajien sekä muiden tuen ammattihenkilöiden monialainen yhteistyö tuen tarpeen havaitsemisessa, arvioinnissa sekä tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa on tärkeää.”
(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, 61)

Konsultaatio OH-laissa (THL Monialainen opiskeluhuolto ja sen johtaminen s. 106-116)

OPS2016 perusteet: ”Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä oppilashuollossa.”

1) **ANONYYMI KONSULTAATIO** on aina mahdollista nimettömänä

2) **LAKIIN PERUSTUVA KONSULTAATIO**

Oppilaskohtaisen asiantuntijaryhmän jäsenillä on oikeus pyytää neuvoa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta

- Myös ilmaista tässä yhteydessä salassa pidettäviä tietoja
- Konsultoivasta tahosta tulee hoitoon osallistuva taho (ei enää sivullinen)
- Konsultaatiota pyytävä saa ilmaista salassa pidettäviä tietoja julkisuuslain (621/1999, 26 § 3 mom.) mukaisesti
 - Saa antaa tietoja, jotka ovat välttämättömiä virka-aputehtävän, toimeksiannon tai omaan lukuun muutoin suoritettavan tehtävän suorittamiseksi
 - Muitakin tietoja, jos niiden poistaminen suuren määrän tai verrattavan syyn vuoksi ei ole ilmeisesti tarkoituksenmukaista
 - Varmistuttava annettujen tietojen salassapidosta ja suojaamisesta asianmukaisesti.

Konsultaatio POL 40 §

- **3) tunnistellinen konsultaatio**
- Oppilashuoltotyöhön osallistuvilla on oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle, rehtorille ja perusopetuksesta vastaavalle viranomaiselle *tiedot, jotka ovat välttämättömiä opetuksen asianmukaiseksi järjestämiseksi.*

Opiskelijahuoltokertomus ja salassa pidettävien tietojen luovutus

SIMO: opiskeluhuoltokertomus

- Ryhmän vastuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen **oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot** opiskelijahuoltokertomukseen.
 - Välittää myös rehtorille opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot
- On salassa pidettävä asiakirja
- Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet.
- Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä.
- Oh-kertomus ja mahdolliset muut oh-asiakirjat talletetaan opiskelijahuoltorekisteriin

Opiskelijahuoltokertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- yksittäisen opiskelijan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot,
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa,
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa,
- asian aihe ja vireille panija,
- opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset,
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet,
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.
- Jos sivulliselle annetaan oh-kertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on merkittävä mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella tietoja on luovutettu

Salassapito opiskeluhuollossa

- Opiskeluhoitorekisteriin talletetut tiedot ovat salassa pidettäviä (sitien kuin julkisuuslain 24 §:ssä säädetään)
- Salassa pidettäviä tietoja ei saa luovuttaa sivullisille, ellei siihen ole:
 - Kirjallista, yksilöityä suostumusta tai
 - Tiedon luovuttamiseen oikeuttavaa lain säännöstä
- Sivullinen on henkilö, joka ei osallistu opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoillon tarpeen selvittämiseen, toteutukseen tai niihin liittyviin tehtäviin
- Salassapidolla tarkoitetaan sekä asiakirjasalaisuutta että vaitiolovelvollisuutta ja hyväksikäyttökieltoa.

Sivullinen

- Sivullisella tarkoitetaan henkilöä, joka ei osallistu ao. opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhuollon tarpeen selvittämiseen tai sen toteutukseen tai niihin liittyviin tehtäviin.
- Salassapito koskee asiakirjasalaisuutta, vaitiolovelvollisuutta ja hyväksikäyttökieltoa.

Tietojen luovutus ja salassapito yksilökohtaisessa OHR:ssä 1

- Oppilaan yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä **oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaiselle** sellaiset tiedot, jotka ovat **välttämättömiä yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi.**
- Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle, rehtorille/päiväkodin johtajalle ja opetuksen järjestäjälle **oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot.**
- Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on **välttämätön oppilaan tai muiden oppilaiden turvallisuuden varmistamiseksi.** Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista oppilaan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon.

- **19 §** Opiskeluhoitoryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa opiskelijan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta ja ilmaista heille siinä tarkoituksessa salassa pidettäviä tietoja siten kuin julkisuuslain 26 § :n 3 momentissa säädetään.
- Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina **ensisijaisesti hankkimaan oppilaan tai huoltajan suostumus** salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Siirtyminen toiselle opj:lle § 23

- Jos oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän opetukseen tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on **pyydetävä oppilaan tai tarvittaessa hänen huoltajansa suostumus siihen**, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää oppilashuollon asiakasrekisteristä **sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia oppilashuollon jatkuvuuden kannalta**
- Sen sijaan **opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä** toiselle esiopetuksen/opetuksen järjestäjälle tai lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa **myös** uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän **pyynnöstä**.

R3 Oppilaskohtainen oppilashuoltoryhmän toiminta kehittämiskohteet

Nimetkää:

- Mikä toimii hyvin?
- Mitä kehitettävää?
- Onko kynnys oppilaskohtaisen kokouksen koollekutsumiseen kohdillaan?
- Ratkaisuehdotuksia

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki ja oppilashuolto – rajankäyntiä

Ks. OPH:n tukiaineisto

http://www.oph.fi/download/163540_Oppilashuolto_ja_kolmiportainen_tuki.pdf

- **3 §**

Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä.

- **30 § *Oikeus saada opetusta***

- Opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista **opetusta**, **oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea** heti tuen tarpeen ilmetessä.

Lähtökohtana yhteistyö

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen toteuttaminen edellyttää lähtökohtaisesti yhteistyötä oppilaan ja huoltajan kanssa

- Yhteys kotiin aina ennen oppilaan asian käsittelyä
- Oppilas tai huoltaja eivät voi kieltäytyä perusopetuslaissa säädetyn tuen vastaanottamisesta
- Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukainen oppilashuolto ja sen palvelujen vastaanottaminen ja oppilaalle ja huoltajalle vapaaehtoista (suostumus)

Muutoksen keskiössä: Prosessin käynnistyminen ja eteneminen 1

1) Opella/ym. herää huoli koko luokkaa koskevista ilmiöistä (esim. kiusaaminen)

->Koulukohtainen OHR, yhteisöllinen oh

2)Opella/opeilla/ym. herää huoli yksittäisestä oppilaasta

- yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa, vartti tai muu palaveri -> kysytään suostumus muiden asiantuntijoiden koollekutsumiseen ja tiedon jakamiseen
- 3 portaisen tuen osalta ei tarvita kirjallista suostumusta
- 3 portaisen tuen prosesseja on vietävä eteenpäin mikäli oppilaan oppimisen tuen tarve on ilmeinen
- oh:n osalta tarvitaan yksilöity suostumus, keitä asiantuntijoita yksilökohtaisessa asiantuntijaryhmässä on
- asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön, joka kirjaa käsittelyn oppilashuoltokertomukseksi

Muutoksen keskiössä: Prosessin käynnistyminen ja eteneminen 2

- Oppilas tai huoltaja tai ope haluaa oppilaalle kuraattorin **tai** psykologin palveluja
- Ope ja oppilas yhdessä ottavat yhteyttä ja antavat tarvittavat (salassa pidettävät) tiedot
- Oppilaalla oikeus kiireellisessä tapauksessa saman tai seuraavana työpäivänä
- Muutoin 7 työpäivän kuluessa
- Jos esim. ope ottanut yhteyttä yksin-> ilmoitettava oppilaalle ja/tai huoltajalle yhteydenotosta
- Myös sivullinen voi ottaa yhteyttä oh –palveluihin -> ilmoitettava oppilaalle ja huoltajalle
 - **> psykologin tai kuraattorin arvioin perusteella ohjataan oppilas oh-tuen piiriin**

Oppilashuollon monialainen yhteistyö oppimisen ja koulunkäynnin tuen yhteydessä

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen edellyttämä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa tehtävä moniammatillinen yhteistyö

- Perustuu tapauskohtaiseen harkintaan
- Yhteistyöhön osallistuvien ammattihenkilöiden kokoonpano ei voi olla pysyvä
- Tuen käsittelyssä mukana ovat vain ne opettajat ja asiantuntijat, joiden tehtävät liittyvät oppilaan tuen toteuttamiseen

Moniammatillisuuden toteutumiseksi käsittelyyn osallistuu aina muitakin tuen ammattihenkilöitä kuin opettajia ja rehtori. Työtapana myös konsultaatio.

Oppilashuollon monialainen yhteistyö oppimisen ja koulunkäynnin tuen yhteydessä

Perusopetuslain mukaan

- Tehostetun tuen aloittaminen ja järjestäminen käsitellään **moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa**
- Selvitys oppilaan saamasta tehostetusta tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta tehdään **oppilashuollon moniammatillisena yhteistyönä** (osa pedagogista selvitystä)
- **Miniminä konsultaatio**

Oppilaan tai huoltajan suostumusta tähän käsittelyyn tai selvityksen laadintaan ei edellytetä.

R4 Rajankäyntiä oppimisen tuen ja oppilashuollon välillä

- Tuleeko koulussanne selkiyttää oppimisen tuen ja oppilashuollon käytänteitä ja millä tavoin?
- Nimetkää prosessin kohdat ja pohtikaa käytänteiden tarkistamisen tapoja
- Tarvitaanko oppimisen tuen ryhmää?
(konsultaatio, suunnittelu, työnjako)

Monialainen yhteistyö

Moniammatillisuus käsitteenä

Määttä 2006

- Moniammatillisessa yhteistyössä pyritään saavuttamaan **jokin yhteinen päämäärä jakamalla tietoja, taitoja, tehtäviä, kokemuksia ja toimivaltaa**. Se viittaa
 - Organisaation sisäiseen tai organisaatioiden väliseen yhteistyöhön
 - Yhteistyön satunnaisiin ja vakiintuneisiin muotoihin
 - Ammattirooleissa pitäytyvään tai uutta synteesimäistä ajattelutapaa etsivään yhteistyöhön
 - **Oppilashuollossa monialaisen yhteistyön päämääränä on lasten ja nuorten hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen**.

Moniammatillisuus osaamisen kehittämisenä ja työotteena Nykänen 2010 ja 2013

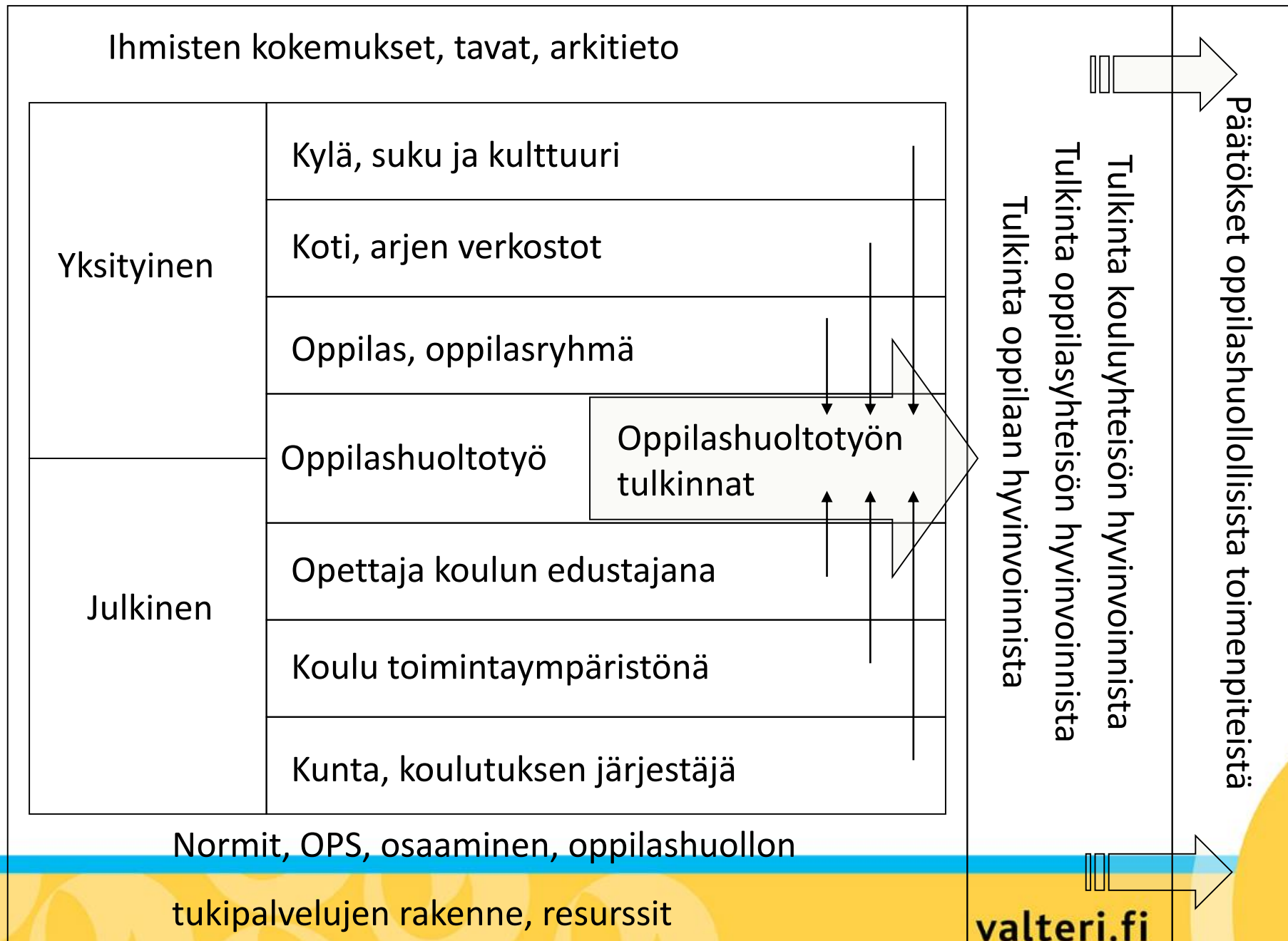
- Moniammatillinen työ organisaatioiden tai eri ammattiryhmien edustajien välisillä rajapinnoilla on osaamisen kehittämistä kohti vuorovaikutustietoisempaa työotetta.
 - Toimijat kohtaavat tasavertaisista lähtökohdista
 - Kenelläkään ei ole kotikenttätietoa
 - Moniammatillisuuden komponentteja ovat yhteinen oppimisen tila, tarjoama= diskurssit, dialogisuus, monitulkintaisuus ja vertaisuus
- Moniammatillinen oppiminen tarkoittaa oppimisen perustumista yhdessä muodostetulle tiedolle. (Vrt oppijoiden yhteisö, Oja 2012, 89)
- OH-laissa korostuu eri ammattiryhmien konsultatiivinen työote monialaisessa yhteistyössä

- 1) Monitulkintaisuuden sietokyky
 - Kyky tehdä tulkintaa useasta näkökulmasta uusissa yllättävissä tilanteissa
 - Perspektiivin, ”silmälasien” vaihtoa
 - Tahtoa tarkastella omaa ja oman toimialan kulttuuria toisen organisaation näkökulmasta
 - Auttaa välttämään psyykkistä kuormitusta

- 2) Dialogisuus

- Eri toimijoiden asiakkaat, toimintatavat, resurssit ja tavoitteet ovat erilaisia -> toisten työhön tutustuminen ja käsitteiden avaaminen on tärkeää.
- Moniäänisyyden ylläpitäminen ja erilaisuuden sietäminen
- Yhdelläkään toimijalla ei ole parempaa tai pätevämpää näkökulmaa todellisuuteen
- Yhteisöllistä toimintaa ja vuorovaikutusta rakennetaan tasavertaisista lähtökohdista
- Kaikkien asiantuntijavalta on yhdenvertaista
- Dialogissa mahdollistuu uuden tiedon rakentaminen ja uuden kulttuurin luominen

- Työtekijöiden erilaiset tavat käsittää ja käsitteellistää toimintaa perustuvat
 - Erilaiset tieto- ja tiedeperustaan
 - Käytettävien käsitteiden erilaisiin tulkintoihin
 - Erilaisiin ammattikäytäntöihin
 - Erilaisiin normeihin ja sääntöihin
 - Ikä, työvuodet, persoona, työhistoria, kokemukset, asema

Lopuksi

Oppilashuoltotyön ammattitaitoa

- Kyky sietää epävarmuutta ja ristiriitaa
- Kyky kuunnella ja antaa tilaa
- Kyky sietää itseensä kohdistuvaa negatiivisuutta
- Kyky tehdä havaintoja ja johtopäätöksiä
- Kyky kantaa vastuuta
- Kyky toimia tiimissä ja rakentaa luottamusta
- Kyky olla johdettavana ja sitoutua
- Opettaja-, yhteisö- tai tilannekohtaisesti muotoutuva

Osallisuus

- ***On kuulemistakin johonkin itseä suurempaan kokonaisuuteen***
 - ***On äänen saamista, kun asioista päätetään***
 - ***On sitä että on toimija, eikä toiminnan kohde***
 - ***On tunnetta siitä, että on voinut vaikuttaa***
 - ***On mahdollisuutta kantaa vastuuta***
- ***On sitä, että huomataan, tullaan tunnistetuksi –ei näkymättömyyttä***

Säädökset, esitys ja eduskunta-asiakirjat sekä voimaantulo

Lait

- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013), jäljempänä OHL
- Laki perusopetuslain muuttamisesta (1288/2013), (POL)
- Laki lukiolain muuttamisesta (1289/2013), (LL)
- Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta (1290/2013), (AML)
- Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta (1291/2013), (AAL)
- Laki lastensuojelulain 9 ja 12 §:n muuttamisesta (1292/2013)
- Laki terveydenhuoltolain 16 ja 17 §:n muuttamisesta sekä
- Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta (1294/2013), (KPVL)

OPS: Opetussuunnitelman perusteet

OPH:n tukiaineisto

http://www.oph.fi/download/163540_Oppilashuolto_ja_kolmiportainen_tuki.pdf

Lähteitä

- www.finlex.fi
- http://www.edu.fi/yleissivistava_koulutus/hyvinvointi_koulussa
- www.edu.fi/hyvinvointiprofiili
- http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/turvallisuus_ja_oppilashuolto
- http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/ohjeita_koulutuksen_jarjestamiseen
- Eriksson, E. & Arnkil, T.E. 2007. Huoli puheeksi. Opas varhaisista dialogeista. Stakes. Oppaita 60.
- Huuhtanen, K. 2007. Kun huoli herää. Varhainen puuttuminen koulussa. PS-kustannus.
- Isoherranen, K., Rekola, L. & Nurminen, R. 2008 Enemmän yhdessä - moniammatillinen yhteistyö. WSOY.
- Kyllönen, T. & Rickman, A. 2011. Henkilöturvallisuus koulussa. PS-kustannus.
- Kämppi, K., Välimaa, R., Ojala, K., Tynjälä, J., Haapasalo, I., Villberg, J. & Kannas, L. 2012 Koulukokemusten kansainvälistä vertailua 2010 sekä muutokset Suomessa ja Pohjoismaissa 1994-2010 Who koulululaistutkimus (HSBC-study) OPH. Koulutuksen seurantaraportti 2012/8.

Lähteitä

- Lahtinen, N. 2011 Oppilaan oikeudet ja vanhempien vastuu. PS-kustannus.
- Laitinen, K. & Hallantie, M. 2011 Huomisen hyvinvointia. Kehys oppilashuollon kehittämiseksi. OPH Oppaat ja käsikirjat 2011/19
- Lappalainen, K., Kuittinen, M. & Meriläinen, M. 2008. Pedagoginen hyvinvointi. Suomen kasvatustieteellinen seura. Kasvatusalan tutkimuksia 41.
- Mahkonen, S. 2014 Uusi oppilashuoltolaki työvälineenä. Edita
- Mansström – Mäkelä, L. & Saukkola, K. 2008 Voimaannuttavan ohjaamisen käsikirja
- Mattila, K-P. 2007 Arvostava kohtaaminen arjessa, auttamistyössä ja työyhteisössä. PS-kustannus
- Mikola, M. & Oja, S. 2015 Konsultatiivinen työote oppilaan ja opettajan tukena. Onerva.
- Nykänen, S. 2010. Ohjauksen palvelujärjestelyjen toimijoiden käsitykset johtamisesta ohjausverkostossa. Matkalla verkostojohtamiseen? Jyväskylän yliopisto. Väitöskirja. Koulutuksen tutkimuslaitos. Tutkimuksia 25.
- Nykänen, S. 2013. Ohjauksen monihallinnollinen ja moniammatillinen yhteistyö, tiedonmuodostus sekä johtaminen. Teoksessa Korhonen, V. & Puukari, S. 2013 Monikulttuurinen ohjaus- ja neuvontatyö. PS-kustannus.

Lähteitä

- Oja, S. (toim.) 2012 Kaikille Kelpo koulu. Kolmiportaisen tuen toteuttaminen ja kehittäminen. PS-kustannus.
- Perälä, Hietanen-Peltola ym. 2015 Monialainen opiskeluhoito ja sen johtaminen. THL opas 36/2015.
- Pulli, T., Huuhtanen, K. & Sorvali, P. 2002 Yhteiset eväät. Kokoustyökalut yhteisön apuna. Pääjärven kuntayhtymä.
- Tulosto, R. (toim.) 2011 Verkosta voimaa! Ja hyviä käytäntöjä. Espoon, Helsingin ja Vantaan koulupsykologien ja koulukuraattorien osaamisverkosto
- Fleming, P., Bamford, D.R., & McCaughley, N. 2005. An exploration of the health and social wellbeing needs of looked after young people – a multi method approach. Journal of interprofessional care 19 (1), 35-49.
- Korkeakoski, E. 2005. Perusturva ja erityisopetus oppilaan hyvän oppimisen ja hyvinvoinnin tukena. Teoksessa E. Korkeakoski (toim.) Koulutuksen perusturva ja oppimisen tuki perusopetuksessa. Osaraportti 3: Syventävät artikkelit. Jyväskylä: Koulutuksen arviointineuvosto, 125-130.
- Koskela, T. 2009. Perusopetuksen oppilashuolto Lapissa opettajien käsitysten mukaan.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen perusopetuksessa 2009. Rimpelä, Fröjd & Peltone seurantaraportti 2010:1
- Silvennoinen, H. 2002. Koulutus marginalisaation hallintana. Helsinki: Gaudeamus.
- Mun on paha olla. Näkökulmia lasten ja nuorten psyykkiseen hyvinvointiin. 2009. Toim. An

Muuta kiinnostavaa

- Alila & Sipilä 2014 Kolme pientä porrasta. Tervaväylä
<https://www.valteri.fi/puoti/materiaalit/muut-tuotteet/>
- Booth & Ainscow 2005. Koulu ja inklusio –työkirja osallistavan opetuksen järjestämiseksi.
Kehitysvammaliitto
- Saloviita 2016 Samanaikaisopetus. PS-kustannus.
- Pulkkinen & Rytivaara 2015 Yhteisopetuksen käsikirja.
<https://hyvatkaytannot.opi.fi/kaytanto/2030/?q=180c2a061c56fcbec28acac220076720>

- Uusitalo-Malmivaara & Vuorinen 2016 Huomaa hyvä! Näin ohjaan lasta ja nuorta löytämään luonteenvahvuutensa. PS-Kustannus.
- Sajaniemi, Suhonen, Nislin & Mäkelä 2015 Stressin säätely. Kehityksen, vuorovaikutuksen ja oppimisen ydin. PS-kustannus.
- Uusitalo-Malmivaara 2015 Positiivisen psykologian voima. PS-kustannus.
- Marttunen, Huurre ym. 2014 Nuorten mielenterveyshäiriöt. THL opas 25.
- Sisukas -käsikirja. Työskentelymalli perhehoitoon sijoitetun lapsen koulunkäynnin tueksi 2015 Pesäpuu ry. Opas- ja käsikirjat 1/2015

Oppimis- ja ohjauskeskusValteri verkossa

Onervan nettisivuilla tietoa tarjoamistamme palveluista, koulutuksista, julkaisuista ja muusta toiminnastamme: www.onerva.fi

Valterin nettisivut: www.valteri.fi

Palvelu sisältää sekä maksullisia että maksuttomia verkkojulkaisuja ja –luentoja. Käy tutustumassa: www.voppi.fi

Valterin julkaisut löydät Valteri-Puodista: <http://www.valteri.fi/puoti/>

Tule Onervan tykkääjäksi Facebookissa:
<https://www.facebook.com/Valteri>

Onervan uutiskirje sisältää ajankohtaisia uutisia, tietoa koulutuksista ja uutuusmateriaaleista. Tilaa uutiskirje: <http://www.onerva.fi/tilaa-uutiskirje/>

Onerwan blogi

Asiantuntijakirjoituksia ajankohtaisista aiheista:
<http://www.onerva.fi/blogi/>

valteri.fi